

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Prezentacija dokumenata obezbeđenja kvaliteta razvijenih kroz ReFEEHS projekat

Dušanka Krajnović

Univerzitet u Beogradu - Farmaceutski fakultet

Savremeno obrazovanje zdravstvenih profesionalaca

- ▶ Stručna praksa/klinički staž studenata zdravstvenih nauka podrazumeva **aktivno uključivanje u realne profesionalne aktivnosti sa stvarnim posledicama, u neposrednom kontaktu sa pacijentima, kao i drugim zdravstvenim profesionalcima, u okruženju koje pruža dovoljno mogućnosti za učenje i uz nadzor, podršku i procenu napredovanja od strane kvalifikovanog mentora iz prakse**

Savremeno obrazovanje zdravstvenih profesionalaca

- ▶ Studentska stručna praksa/klinički staž studenata zdravstvenih nauka predstavlja **izuzetno važan deo studijskih programa** Medicina, Farmacijia, Stomatologije i Zdravstvene nege.
- ▶ Očekuje se da u okviru stručne prakse/kliničkog staža studenti u realnom radnom okruženju, u direktnom kontaktu sa pacijentima i drugim zdravstvenim radnicima **primenjuju i unapređuju svoja teorijska znanja i razvijaju stručne i lične kompetencije neophodne za budući samostalan stručni rad.**
- ▶ Obezbeđenje kvaliteta studentske stručne prakse/kliničkog staža je **odgovornost visokoškolske ustanove/fakulteta.**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Savremeno obrazovanje zdravstvenih profesionalaca

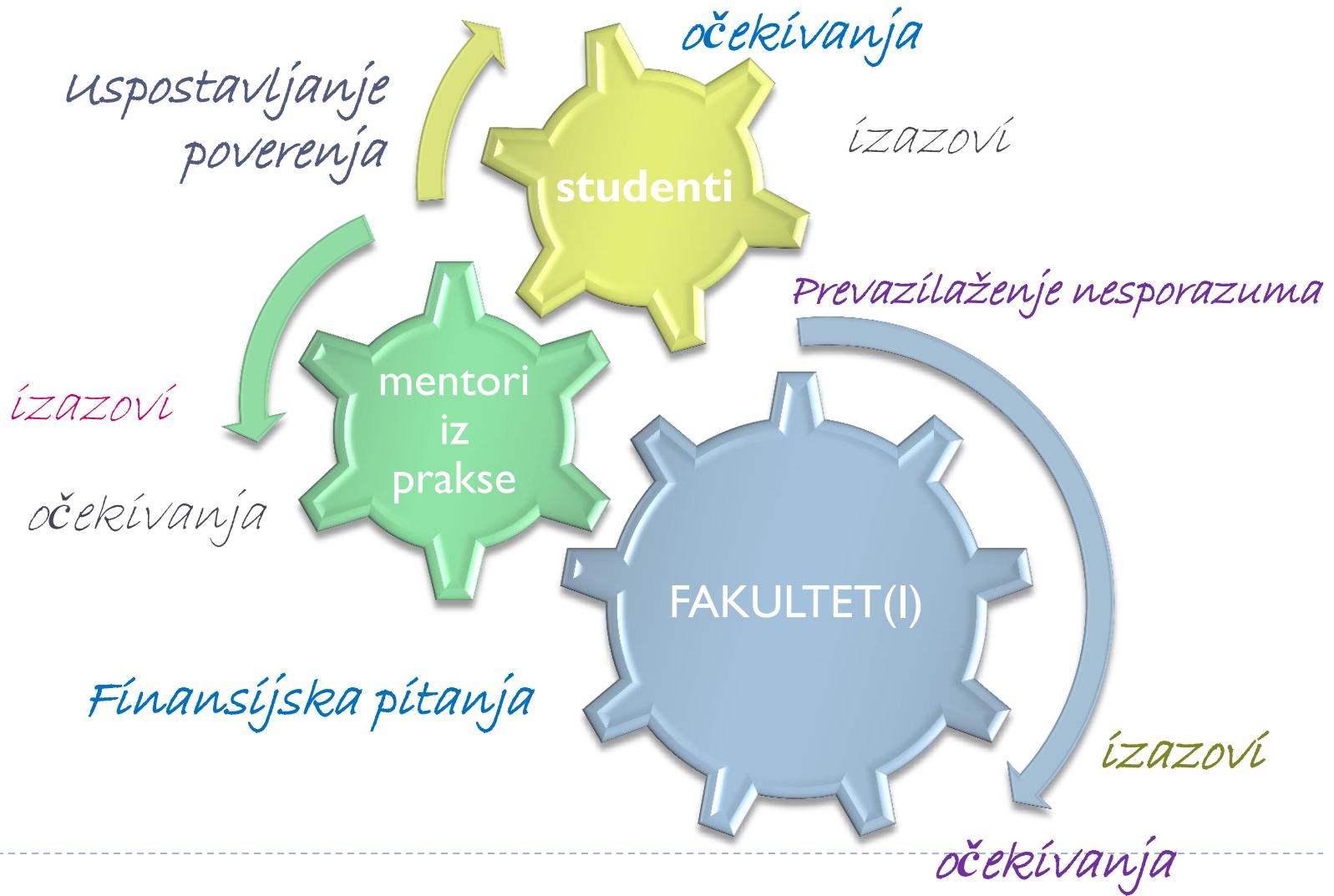
- ▶ Studentska stručna praksa/klinički staž studenata zdravstvenih nauka kao obavezan i značajan vid nastave treba da ispuni **rigorozne zahteve kvaliteta** kakvi se, u **okviru akreditacije studijskih programa**, zahtevaju za teorijsku i praktičnu nastavu koja se odvija na visokoškolskoj ustanovi/fakultetu

- ▶ Ovi zahtevi podrazumevaju jasno definisane uloge i odgovornosti svih uključenih:
  - ▶ **studenata**
  - ▶ **mentora iz prakse**
  - ▶ **nastavnih baza**
  - ▶ **visokoškolskih ustanova/fakulteta**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Učenje zasnovano na iskustvu u obrazovanju zdravstvenog radnika

Savremeno obrazovanje zdravstvenih profesionalaca

- ▶ Međunarodne profesionalne organizacije i akreditaciona tela su objavila odgovarajuće preporuke, standarde i prateću dokumentaciju.
- ▶ U okviru **nacionalnih Standarda za akreditaciju studijskih programa**, navode se samo opšti zahtevi i nedostaju standardi koji se odnose na studentsku stručnu praksu/klinički staž, osim zahteva za sklapanje ugovora o saradnji kojima se definišu odgovornosti svake strane između visokoškolske ustanove i klinike koju koristi kao nastavnu bazu.

правног лица ван седишта установе, које уписују до 200 студената на прву годину студија.

Медицинске науке

Лабораторије, односно наставне базе за извођење практичне наставе на претклиничким предметима капацитетом и величином одговарају броју студената који се уписују и специфичностима студија и наставних предмета, тако да је капацитет довољан за минимално 20% од укупног броја уписаных студената.

Клиничка обука студената захтева повезаност универзитета, тј. медицинских факултета са клиникама као партнерима у медицинском образовању.

Клиничке базе и клинички наставни капацитети морају да покривају одговарајуће клиничке предмете студијског програма. Високошколска установа у оквиру образовно-научног поља медицинских наука склапа уговоре о сарадњи којима се дефинишу одговорности сваке стране са сваком клиником коју користи као наставну базу.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Savremeno obrazovanje zdravstvenih profesionalaca

- ▶ U okviru **Podsetnika za studentsku stručnu praksu u visokom obrazovanju**, navedene su dodatne preporuke za realizaciju studentske prakse u okviru različitih naučnih polja, a u okviru polja medicinskih nauka izdvojena su poglavlja za različite studijske programe i nivoe studija
- ▶ Postojeći međunarodni dokumenti i nacionalni propisi predstavljali su osnov za razvoj dokumenata obezbeđenja kvaliteta studentske stručne prakse/kliničkog staža u okviru projekta ReFEEHS

Nacionalni savet za visoko obrazovanje

ReFEEHS
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

» Studentska stručna praksa predstavlja oblik nastavne aktivnosti u toku studija, koji nezavisno od forme u kojoj se sprovodi, treba da omogući studentu da izgradi stavove i promišљa o budućem razvoju sopstvene karijere u stvarnom poslovnom okruženju.

» Obavljanje studentske stručne prakse uključuje neko od sledećih elemenata: redovne sastanke sa mentorom, praćenje rada pojedinaca unutar organizacije, pristup zaposlenima i mogućnost postavljanja pitanja, specifični treninzi, pristup pisanim materijalima za informisanje, pisanje prvog primerka Izveštaja, početak rada na istraživačkim projektima, upravljanje specifičnim projektima i ostali adekvatni poslovi unutar date organizacije koja je prihvatile studenta.

Nacionalni savet za visoko obrazovanje

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

- ▶ **Studentska stručna praksa** predstavlja oblik nastavne aktivnosti u toku studija, koji nezavisno od forme u kojoj se sprovodi, treba da omogući studentu da **izgradi stavove i promišlja o budućem razvoju sopstvene karijere** u stvarnom poslovnom okruženju.

- ▶ Obavljanje studentske stručne prakse uključuje neke od sledećih elemenata: **redovne sastanke sa mentorom**, praćenje rada pojedinaca unutar organizacije, pristup zaposlenima i mogućnost postavljanja pitanja, specifični treninzi, pristup pisanim materijalima za informisanje, pisanje prvog primerka izveštaja, početak rada na istraživačkim projektima, upravljanje specifičnim projektima i ostali adekvatni poslovi unutar date organizacije koja je prihvatile studenata.

Nacionalni savet za visoko obrazovanje

-
- ▶ Za obezbeđenje i osigiranje kvaliteta (Quality assurance, QA) u obavljanju SSP potrebna je primena jasno definisanih okvira SSP koji se realizuju u odgovarajućem obimu i u skladu sa akreditovanim nastavnim planovima i programima.
-

Standradi za SSP studenata

- ▶ Savremeno obrazovanje zdravstvenih profesionalaca (*Contemporary Health Professions Education*)
- ▶ Definicije osnovnih pojmoveva (*Definitions*)
- ▶ Standard 1: Nastavni sadržaj (*Syllabus*)
- ▶ Standard 2: Ishodi učenja zasnovani na kompetencijama (*Competency-based Outcomes*)
- ▶ Standard 3: Nastavne metode (*Teaching & Learning Methodology*)
- ▶ Standard 4: Procena ishoda učenja (*Students Assessment*)
- ▶ Standard 5: Nastavne baze i mentorji iz prakse (*Practical Placement Sites and Teacher Practitioners*)
- ▶ Standard 6: Obaveze i odgovornosti studenta (*Student's Obligations and Responsibilities*)
- ▶ Prilozi: Prateća dokumentacija za realizaciju studentske stručne prakse (*Supporting documentation*)

Standrad 1

- ▶ navedeni u tezama sadržaji koji čine studentsku stručnu praksu, odnosno navedene aktivnosti u toku studija koje podrazumevaju praktičan rad studenta u cilju upotpunjavnja teorijskog, akademskog znanja i uspostavljanja veza sa praktičnim znanjima i iskustvima neophodnim za obavljanje budućeg posla

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Standard 2:

Ishodi učenja zasnovani na kompetencijama

- Navedene konkretnе kompetencije koje student treba da stekne tokom stručne prakse.
  - definisano izmeđу 20 i 40 stručnih i ličnih kompetencija, kao i nekoliko kompetencija značajnih za interprofesionalnu kolaborativnu praksu.
-
- Za svaku kliničku (laboratorijsku) veštinu koju će student savladati i usvojiti kroz stručnu praksu, u programu stručne prakse treba da bude definisan nivo veštine:
    - 1 = student ima teorijsko znanje o veštini. (T)
    - 2 = student ima teorijsko znanje o veštini, ali je ne izvodi samostalno, tzv. posmatrano izvođenje. (O)
    - 3 = student ima teorijsko znanje o veštini, sposoban za izvođenje pod nadzorom. (P)
    - 4 = student ima teorijsko znanje o veštini, sposoban za samostalno izvođenje, izvodi proceduru rutinski (S)

Nacionalni savet za visoko obrazovanje

Standard 3: Nastavne metode

Navedene preporuke za odgovarajuće metode aktivnog učenja s ciljem razvoja sposobnosti (i) rešavanja problema, (ii) kritičkog razmišljanja i (iii) reflektivnog promišljanja

Standard 4: Procena ishoda učenja

Navedena preporuka za evaluaciju stečenih kompetencija (npr. Objektivna struktuirana klinička procena, OSCE)

Standard 5: Nastavne baze i mentorji iz prakse

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Mentor iz prakse

- ▶ Mentorski rad predstavlja važnu aktivnost zdravstvenog radnika tokom koje je u mogućnosti da **značajno utiče na stručan i pravilno usmeren profesionalan razvoj studenata-budućih kolega.**
- ▶ Mentor bi trebalo da bude:
  - ▶ Edukator, pedagog,
  - ▶ Trener,
  - ▶ Komunikator,
  - ▶ Uzor,
  - ▶ Motivator,
  - ▶ Profesionalni supervizor.

Vodiči za mentore na SSP (za 4 medicinske nauke)

- ▶ UVOD
- ▶ OSNOVNI KRITERIJUMI ZA ODABIR MENTORA IZ PRAKSE
- ▶ OBUKA MENTORA
- ▶ OBAVEZE I ODGOVORNOSTI MENTORA
- ▶ GLAVNE AKTIVNOSTI TOKOM NADGLEDANJA STUDENATA
- ▶ EVALUACIJA STUDENATA
- ▶ EVALUACIJA STUDENTSKE STRUČNE PRAKSE
- ▶ KOMUNIKACIJA SA FAKULTETIMA

Vodiči za studente na SSP (za 4 medicinske nauke)

- ▶ **Uvodne napomene**
- ▶ **Informacije o nastavi i uslovima za pohađanje**
- ▶ **Kompetencije studenata**
- ▶ **Dužnosti i odgovornosti studenata (prvi dan na praksi, tokom prakse, nakon prakse....)**
- ▶ **Redovno vodenje dnevnika prakse, sa prethodno definisanim aktivnostima**
- ▶ **Evaluacija mentora, studenta ,evaluacija mesta prakse.**
- ▶ **Ponašanje studenata u odnosu na mentora**

Prilozi iz Podsetnika SSP

ПОТРЕБНА ДОКУМЕНТАЦИЈА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ СТУДЕНТСКЕ СТРУЧНЕ ПРАКСЕ

Свака високошколска установа треба да поседује следећу документацију за реализацију студентске стручне праксе – Прилог 1:

- ▶ 1. Образац 1: Правилник о студентској стручној пракси (сачињава високошколска установа)
- ▶ 2. Образац 2: Уговор закључен са установом где ће се обављати стручна пракса (потписује високошколска установа и послодавац)
- ▶ 3. Образац 3: Уговор о реализацији студентске стручне праксе за сваког студента (потписује високошколска установа, послодавац и студент)
- ▶ 4. Образац 4: Упут за обављање студентске стручне праксе (потписује ментор стручне праксе у високошколској установи)
- ▶ 5. Образац 5: Потврда о обављењу стручној пракси (потписује и оверава послодавац и руководилац стручне праксе у установи где је обављена пракса)
- ▶ 6. Образац 6: Дневник стручне праксе (дневник стручне праксе води студент а потписује студент и руководилац стручне праксе у установи где је обављена пракса)
- ▶ 7. Образац 7: Извештај о обављеној стручној пракси (саставља и потписује студент)
- ▶ 8. Образац 8: Формулар за нумеричко оцењивање студента на пракси (потписује руководилац стручне праксе у установи где је обављена пракса)
- ▶ 9. Образац 9: Формулар за оцењивање студента о обављеној стручној пракси (попуњава ментор стручне праксе у високошколској установи)
- ▶ 10. Образац 10: писмо препоруке за обављање стручне праксе (потписује ментор стручне праксе)
- ▶ 11. Образац 11: Изјава о обављеној стручној пракси (пише и потписује студент)
- ▶ 12. Образац 12: Техничка служба за стручну праксу у високошколској установи

Umesto zaključka

Preporuke za obezbeđenje kvaliteta i standardi za akreditaciju studijskih programa

- ▶ studijski program treba da omogući studentima da ispune zahteve koji se odnose na sticanje profesionalne licence;
- ▶ stručna praksa treba da se sprovodi u odobrenim zdravstvenim ustanovama (nastavnim bazama) i pod nadzorom kvalifikovanog mentora iz prakse;
- ▶ kriterijume za izbor, procenu i angažovanje mentora iz prakse, kao i nastavnih baza treba definisati u saradnji sa profesionalnim regulatornim institucijama (komora);

Preporuke za obezbeđenje kvaliteta i standardi za akreditaciju studijskih programa

---

- ▶ potrebno je, za svaku instituciju u kojoj se stručna praksa realizuje, identifikovati odgovarajuće ishode zasnovane na sticanju kompetencija i jasno definisati odgovornosti fakulteta, studenta i mentora iz prakse;
- ▶ obezbediti da studenti imaju priliku da rade u različitim oblastima zdravstvene prakse ("rotacija"), budu u kontaktu sa različitim populacijama pacijenata i da komuniciraju i sarađuju sa drugim zdravstvenim radnicima;
- ▶ visokoškolska ustanova treba da obezbedi odgovarajuću podršku, kao i kontinuiranu obuku mentora iz prakse.

Hvala na pažnji!

Thank you for your attention

**All the members of the ReFEEHS
team- EE group:**

Thank you for your cooperaton!

